Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland

Macus 2:23-28

De sabbat is er voor de mens, en niet de mens voor de sabbat

In deze tijd van sterk oplopende besmettingen en aangescherpte maatregelen vanwege het coronavirus blijven veel mensen noodgedwongen thuis. Daarom beginnen de predikanten weer met het toesturen van een wekelijkse zondagsbrief; een brief ter inspiratie en meditatie.

We wensen u een goede zondag.
ds. Willem Boon en ds. Susanne Freytag

De mens is 'een geboren overtreder' hoorde ik onlangs iemand zeggen. Het lijkt haast onvermijdelijk alle regels, ook de goede en verstandige regels, worden regelmatig overtreden. En het zijn niet alleen 'de anderen' ook wij overtreden regelmatig regels en wetten. Dat we mensen zo zijn – geboren overtreders – dat is wat we zonde noemen. Want de regels en wetten zijn er voor het overgrote deel voor ons eigen welbevinden en toch overtreden we ze.

Wie van ons heeft niet moeite om zich altijd aan alle regels in verband met de coronamaatregelen te houden? En het zijn niet alleen de jongeren – weet ik uit eigen ervaring. 'De mens is een geboren overtreder' daar rekenen zelfs de mensen die de coronamaatregelen op hun effect moeten doorreken mee. Ze gaan er bij voorbaat van uit dat het maar een bepaald percentage van de mensen lukt om zich aan de voorgeschreven maatregelen te houden.

In deze Bijbeltekst gaat het ook om de omgang met regels. Hier zijn het de discipelen van Jezus die zich niet aan de regels van de sabbat houden. 'Gedenk de sabbat dat gij die heiligt' luidt één van de tien geboden en dan lopen de leerlingen van Jezus tussen de korenvelden en plukken aren.

Jezus en de leerlingen kennen toch de regels van de sabbat, de 39 verboden? Dat je niet mag oogsten, niet mag bakken, dat je niet verder dan 800 meter mag lopen, geen vuur ontsteken enz.

Jezus kende uiteraard het gebod van de heiliging van de sabbat en de daarbij horende rabbijnse voorschriften. Aren plukken wordt gerekend tot het oogsten, dat mag niet en tocht zegt Jezus niets.

Het gaat hier om het gebod van de rustdag. Heeft de zondag voor u een eigen karakter of is hij 'bijna' hetzelfde als al de andere dagen. God heeft een rustdag ingesteld omdat het niet alleen voor God, na de schepping, maar ook voor de mens goed is om rust te nemen.

>>

Lezing

Macus 2:23-28

Eens liep Jezus op een sabbat tussen de korenvelden door. Zijn leerlingen gingen de velden in en begonnen aren te plukken.

'Kijk eens!' zeiden de farizeeën tegen hem. 'Waarom doen ze iets dat op sabbat niet mag?'

Maar hij antwoordde: 'Hebt u dan nooit gelezen wat David deed toen hij en zijn metgezellen gebrek leden en honger hadden? Hij ging het huis van God binnen – Abjatar was toen hogepriester – en at van de toonbroden, waarvan alleen de priesters mogen eten. En hij gaf ze ook aan zijn mannen te eten.'

En hij voegde eraan toe: 'De sabbat is er voor de mens, en niet de mens voor de sabbat; en dus is de Mensenzoon ook heer en meester over de sabbat.'

De Farizeeën, die zien hoe de leerlingen de regels van de rustdag overtreden spreken Jezus er meteen op aan. “Waarom doen ze iets dat op sabbat niet mag?”

En Jezus antwoordt met twee uitspraken die elkaar lijken tegen te spreken. Allereerst de bekende uitspraak ‘De sabbat is er voor de mens, en niet de mens voor de sabbat’. En tegelijkertijd geldt ook dat de Mensenzoon heer en meester is over de sabbat.

Wie alleen het eerste deel leest zou kunnen denken dat de mens gaat over de invulling van de rustdag, immers de rustdag is voor de mens. Maar als we dat aan de mensen overlaten dan wordt het steeds minder een rustdag en wordt elke zondag een koopzondag bij voorbeeld. Uiteindelijk is de Mensenzoon, de zoon van God, zelf heer en meester over de rustdag.

Wat dit verhaal wil verduidelijken is dat God omwille van de mens, omwille van ons welbevinden een feest- en rustdag heeft ingesteld. Die dag wil ons juist bevrijden van de last van alledag. Daarom kan het niet de bedoeling zijn dat de mens op sabbat opnieuw slaaf van een overgereguleerd sabbatsgebod wordt.

Het strijdgesprek dat tussen Jezus en de Farizeeën ontstaat voert ons weg van het eigenlijke gebeuren in dit verhaal.
Het eigenlijke verhaal zijn de discipelen die op deze rustdag vrolijk door de velden lopen. De leerlingen slenteren door de korenvelden, zijn gezellig aan het praten, helemaal ontspannen. Een sabbat in de natuur, in de tuin van Gods schepping. Een sabbat zoals die bedoeld is!
Onder het lopen rapen de leerlingen hier en daar wat aren, halen het koren eruit en kauwen erop. De leerlingen hebben gewoon honger maar zijn zeker niet aan het verhongeren. Zo onderweg aren rapend, raken ze onder het wandelen verzadigt. Dit heeft iets speels, kinderlijks, iets van de hand in de mond. Dat rapen, voelen, proeven en beleven met al onze zintuigen dat past nu juist bij een rustdag.

De leerlingen die laten ons zien wat een rustdag inhoudt. Een rustdag is een doelloze dag, een dag zonder prestatiedruk, een vrije, een bevrijde dag. Juist in het doelloze slenteren zonder zaaien, zonder oogsten alleen maar rapen worden zij verzadigd.

Zonder zondagen hebben we alleen nog maar werkdagen. In onze tijd zou Jezus misschien hebben geantwoord: De economie is er voor de mens en niet de mens voor de economie. In onze tijd - en niet alleen in onze tijd - schuilt een gevaar dat we ons menszijn verliezen omdat we alleen nog maar meetellen als goed presterende werknemer en als consument.

Dan helpt ons een gebod van een rustdag om dit te doorbreken. We mensen hebben dit soort structuur nodig. Dit soort goede geboden nodig.

De zondag is een rustdag die ruimte maakt voor Gods woord. Gods woord stelt ons juist in de vrijheid en tegelijkertijd schenkt God ons de regels omwille van het goede samenleven. Jezus schenkt ons met zijn woorden en daden de liefde van God als brood voor onderweg.
Amen

ds. Susanne Freytag

Collecte

De collecte is bestemd
voor het werk van de eigen kerk.

Uw gift kunt u overmaken naar
NL43 RABO 0373 7412 51
t.n.v. Evangelisch-Lutherse
Gemeente Zuid-Nederland.
onder vermelding:
Gift ondersteuning kerk
Heel hartelijk dank!

Gebed

Barmhartige God,
we danken u dat we mogen
genieten van uw schepping.
We danken u voor het rijkelijke eten
dat binnen ons handbereik is.

God, u weet
dat we niet leven van brood alleen.
We hebben ook behoefte aan
aandacht, liefde,
rust en gemeenschap,
In uw nabijheid bloeien we op.

Van de rijkdommen,
die de schepping ons schenkt,
leer ons te delen
met de mensen nabij en ver weg
opdat een ieder verzadigd wordt.
Het raakt ons dat er in ons land
Voedselbanken nodig zijn.

God, we bidden u voor allen
die worstelen met de regels
van dit moment
schenk ons de kracht
om vol te houden
om het goede
en de gezondheid van allen
te dienen.

God we bidden u voor
onze samenleving
dat we in al onze inzet en werken
ook de rust vinden
voor onszelf, voor elkaar
en voor u God.
Schenk ons het gevoel van vrijheid
die de rustdag ons wil aanreiken.
laat uw Woord ons verzadigen.
Amen

Zegen

God zal je hoeden,
Christus je voeden,
Geest van hierboven geeft zin
en zicht.
God schenkt je warmte, geneest
en omarmt je,
vriend in het duister en gids naar
het licht. (lied 426)
Amen.